

פורים תשפ"ד תשפ"ה

בין עצב וגעגוע לשמחה וחסד

מגוון מקורות מידע, פעילויות ושאלות לדין עבור תלמידי חט"ב וחט"ע

הכנה: איתי יבין, ורד אורגיל

קובץ זה הוכן בשיתוף מטה משפחות החטופים ולמענם

פורים תשפ"ד תשפ"ה בין עצב וגעגוע לשמחה וחסד

שלום לכולם. נבקש לציין שמערך זה נכתב לפני שנה. לצערנו הרב הוא עדיין רלוונטי. יש עדיין חטופים חיים וחללים שחייבים להחזיר ועדיין חיילות וחיילים נלחמים בחזית.

החטופים ששבו מספרים על מציאות מזעזעת. בימים אלה רובינו משתתפים בהלוויות קורעות הלב וחווים אבל מתמשך.

איך חוגגים את חג הפורים בעת כזו? לצערנו השאלה הזאת ששאלנו כבר לפני שנה, רלוונטית להחריד גם בשנה זו.

הזיכרון ההיסטורי הרחוק של פורים חשוב ונושא בתוכו ערכים רעיונות וסוגיות ערכיות הרלוונטיות גם לימינו.

המציאות בה אנו נמצאים כיום מעלה בפנינו דילמות: שמחה היא אחת ממצוות החג. השאלה איך אפשר לחגוג ולשמוח בימים אלו? איך נצליח לנוע בין שני אתגרים אלה, דאגה, עצב וכאב מחד, הומור צחוק והקהילתיות המאפיינים את חג הפורים מאידך? אנו יודעים מדברי החטופים והחטופות ששבו עד כמה הידיעה על הפעולות הקהילתיות שנעשו למענם והקריאה לשחרורם היו משמעותיים עבורם, העניקו להם תקווה ואת הכוח להחזיק מעמד.

מצגת זו מבטאת את הפעילות למענם של החטופים, משפחותיהם ומשפחות חללי צה"ל בצד העיסוק שלנו בזיכרון ההיסטורי והמורשת של עם ישראל בחג הפורים.

01.03.2025

הכנה: איתי יבין, ורד אורגיל

קובץ זה הוכן בשיתוף מטה משפחות החטופים ולמענם

תוכן עניינים:

**פורים השנה
בין עצב וגעגוע לשמחה
וחסד**

איך עושים זאת?

**מגוון מערכי שיעור
לבחירתכם**

הקדמה	שקף מס' 3
פתיחה ושאלות לדין	שקף מס' 4
נתן זך, נורית גלרון - כולנו זקוקים לחסד, לינק לשיר	שקף מס' 5
כולנו זקוקים לחסד - הפעלה בעקבות השיר	שקף מס' 6
"לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים" קוהלת פרק ג' פס' א'-ח' + שאלות לדין	שקף מס' 7
אדם בחייו - יהודה עמיחי + שאלות לדין	שקף מס' 8
האם צריך/ראוי לחגוג את חג פורים בימים אלה?	שקף מס' 9
שאלות דילמה	שקף מס' 10
חוגגים או מציינים את חג פורים? + שאלות לדין	שקף מס' 11
מציינים את חג פורים - מידע היסטורי	שקף מס' 12-13
פורים והשואה	שקף מס' 14
חג פורים והשפעתו על השפה	שקף מס' 15
דין מסכם - פורים אחרי ה 7.10 ובעת מלחמה - שאלות לדין	שקף מס' 16
ביבליוגרפיה + הפניה אסופת מערכי שיעור בנושאי פורים	שקף מס' 17

מטרת מערך לימוד זה היא לאפשר לאנשי החינוך, לבני ובנות הנוער ומשפחותיהם לקיים שיח לקראת פורים. איך מצליחים גם לציין ולחגוג את פורים תוך ההבנה וההכרה שיש מאות משפחות שותפות לנו בחברה הישראלית, יהודיות וערביות, שיקיריהן ויקירותיהן עדיין חטופים בעזה?

אנו מציעים "גשר רעיוני" לתנועה ומעבר בין שני המצבים הרגשיים הללו: חטופים ומשפחותיהם, נופלים ומשפחותיהם, חיילים וחיילות ומשפחותיהם מחד, ופורים מאידך, חג שיש בו שמחה, משלוחי מנות, מגילה, ועוד ריטואלים שונים שיתקיימו בהתאם להחלטת הקהילות, בתי הספר, תנועות וארגוני הנוער ועוד.

אנו מקווים שהצעה זו תהווה גשר בין הכאב האינסופי והדאגה הרבה לחטופים והחטופות, הלוחמים והלוחמות, לחגיגות ולשמחת החג ותסייע ולו במעט.

בין אובדן ואבל, דאגה כאב ותקווה לחזרת החטופים לציין חג פורים הקרב ובא

פעילות: הצעה לגשר צר ומאפשר, עליו נצעד בין המצבים הרגשיים העדינים וקיום השגרה שלנו בעת הזו - בין ציון חג בשמחה לבין אבל ותחושות חרדה ודאגה.

- חג פורים המתקרב מעמיד אותנו בפני קושי: איך והאם נוכל לחגוג ולשמוח כשבני ובנות עמנו וארצנו אבלים, פצועים, עדיין יש חטופים בעזה?
 - את החטופים יש לשחרר. החיים לשיקום והחללים לקבורה נאותה. איך והאם נוכל לחגוג כשעתיד החטופות והחטופים לא ידוע? כאשר משפחותיהם עוברות עינוי מתמשך בדאגה, ציפייה ותקווה לשחרורן ושחרורם?
 - איך והאם נוכל לחגוג כשאנו חווים אסון לאומי?
- כולם טרודים בשאלה זו:

איך אפשר והאם ניתן לא לציין את פורים, חג שיותר מכל חג אחר, מסמל שמחה?

האם חגיגות פורים פוגמות בתחושת האחוה והסולידריות שאנו חשים כלפי משפחות החטופים?

האם נפשי הפרטית תוכל בכלל לחגוג?

שאלות אלו ועוד רבות מנקרות בראש ובלב של כלל החברה בה אנו חיים.

אנשים שונים וקהילות שונות יבחרו בדרכים שונות הנכונות להם לציין את חג פורים השנה.

כולנו זקוקים לחסד - כולנו זקוקים למקום בו אפשר לנשום

איך מציינים את פורים בעת הזו? שמחים, עצובים, מציינים את פורים, וזוכרים את החטופות והחטופים - האם אפשר הכל יחד?
ננסה להציע נתיב להלך בו.

אנו מתלבטים כיצד לפעול במציאות שבה החטופים טרם שבו לביתם, כמות אדירה של משפחות אבלות שאיבדו את יקיריהן, פצועים ופצועות בתהליכי שיקום ארוכים וחיילים וחיילות עדיין נלחמים בחזית ומאות אלפי תושבים ותושבות עקורים מבתיהם - ובכל זאת, פורים בפתח...

כולנו זקוקים לחסד

נורית גלרון

מילים: נתן זך
 לחן: אילן וירצברג

כולנו זקוקים לחסד,
 כולנו זקוקים למגע.

לרכוש חום לא בכסף,
 לרכוש מתוך מגע.

לתת בלי לרצות לקחת
 ולא מתוך הרגל.

כמו שמש שזורחת,
 כמו צל אשר נופל.

בואי ואראה לך מקום
 שבו עוד אפשר לנשום.

כולנו רוצים לתת
 רק מעטים יודעים איך.

צריך ללמוד כעת
 שהאומר לא מחייך,

שמה שניתן אי פעם

לא ילקח לעולם.

שיש לכל זה טעם,
 גם כשהטעם תם...

בואי ואראה לך מקום
 שבו עוד מאיר אור יום.

כולנו רוצים לאהוב,
 כולנו רוצים לשמוח.

כדי שיהיה לנו טוב,
 שיהיה לנו כח.

כמו שמש שזורחת...

האזינו יחד לשיר כולנו זקוקים לחסד
 לפני תחילת הפעילות

<https://youtu.be/iE-lp0rlCnw?si=ehvAya0o03kiALDZ>

פירוט הפעילות בשקף הבא

כולנו זקוקים לחסד - פעילות

כולנו רוצים "מקום שבו אפשר לנשום".

גם השנה נחוג את חג פורים בצל המציאות הקשה שנכפתה עלינו: אנשים שנחטפו מביתם ומשגרת יומם, ילדים, בני נוער ומבוגרים. חלקם שבו אלינו בחיים לאחר ימים רבים בשבי החמאס, אבל עדיין יש עוד חטופים חיים וחללים בעזה. את כולם חובה להשיב מייד. החטופים החיים ששבו יוצאים מיד עם שובם בקריאה להשבת החטופים שנמצאים עדיין בעזה, מתוך דאגה אמיתית לחייהם.

אנו מקווים ומייחלים לרגע בו יעשה עמם חסד והם ישוחררו מהשבי ויחזרו לחיק משפחותיהם.

השיר מציין: "כולנו זקוקים לחסד" "כולנו זקוקים למגע" "למקום בו עוד אפשר לנשום"

"...כולנו רוצים לאהוב, כולנו רוצים לשמוח. כדי שיהיה לנו טוב, שיהיה לנו כח. כמו שמש שזורחת..."

- **שתפו מהם הקשיים, האתגרים שאתם לקראת פורים השנה?**
- **איך תבחרו לציין ולחגוג את פורים בשנה זו?**
- **חשבו יחד איך אפשר גם להנכיח את החטופים ומשפחותיהם, הלוחמים והלוחמות יחד עמכם בפורים? האם זה אפשרי?**

ציון וחגיגות פורים בשנה זו דומים לצערנו הרב למעבר הקשה שיש מידי שנה בין יום הזיכרון לחגיגות יום העצמאות. המשפחות השכולות כואבות כל השנה, כל יום, כל רגע.

יום הזיכרון הוא יום התייחדות לכלל האזרחים במדינה, ומיד אחריו יום העצמאות, יום שמחה ומשפחה.

בפורים השנה אנו נמצאים באתגר אנושי כואב ודומה. איך חוגגים כשכל כך כואב?

אנו מקווים שהלימוד והשיחה המשותפת יאפשרו לכם למצוא את דרככם לציין ולחגוג את פורים, ולהחזיק בליבכם את החטופים וחללי המלחמה ואת הדאגה ללוחמים וללוחמות בחזית.

"לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים:

- שאלות לדין**
- קורות חייו של האדם, מעשיו, רגשותיו מוצגים לפנינו בפרק ג' פס' א-ח בספר קהלת.
1. האם קיימים לדעתכם ניגוד או השלמה בין שני מרכיבי הפסוקים?
 2. ברשימה שלפנינו מודגשים שני ביטויים: "**עת ספוד ועת רקוד**". מדוע הם מודגשים? איך הם קשורים לחג שלפנינו, איך הם קשורים למציאות חיינו?
 3. האם אתם מזדהים עם טענתו של קהלת שלכל אירוע בחיינו יש את הזמן הנכון לו? או אולי בחיינו הכל מתערבב?
 4. כתבו שיר או פסקה קצרה בהשראת דבריו של קהלת שיבטא את הרגשתכם ומחשבותיכם כעת.

עת ללדת	ועת למות
עת לטעת	ועת לעקור נטוע:
עת להרוג	ועת לרפוא
עת לפרוץ	ועת לבנות:
עת לבכות	ועת לשחוק
עת ספוד	ועת רקוד:
עת להשליך אבנים	ועת פנוס אבנים
עת לחבוק	ועת לרחק מחבק:
עת לבקש	ועת לאבד
עת לשמור	ועת להשליך:
עת לקרוע	ועת לתפור
עת לחשות	ועת לדבר:
עת לאהב	ועת לשנא
עת מלחמה	ועת שלום"

שאלות :

1. יהודה עמיחי משוחח עם קהלת וחולק עליו. הסבירו מהו שורש המחלוקת בין עמיחי קהלת?
2. תארו סיטואציות בחייכם בהן הייתם צריכים ל:
 - א. "לאהוב ולשנוא בבת אחת"...
 - ב. לבכות ולכאוב באמת, ובאותו זמן לצחוק באמת.
 - ג. לזרוק אבנים ולאסוף אותן - אין הכוונה רק לאבנים, גם מילים שזרקנו והיינו רוצים "לאסוף אותן אלינו.

**זמנם של החטופים והחטופות הולך ואוזל.
בכל יום, בכל רגע שהם שם, חייהם, נפשם, נתונים בסכנה.
"אין להם זמן לכל..."**

אדם בחייו / יהודה עמיחי (1982)

אָדָם בְּחַיָּיו אֵין לוֹ זְמַן שְׂיִהְיֶה לוֹ
זְמַן לְכָל.

וְאֵין לוֹ עֵת שְׂתֵהֶיֶה לוֹ עֵת
לְכָל חֶפֶץ. קִהְלֵת לֹא צָדֵק כְּשֶׁאָמַר כָּף.

אָדָם צָרִיךְ לְשֵׁנָא וְלֶאֱהֹב בְּבֵת אַחַת,
בְּאוֹתָן עֵינַיִם לְבָכוֹת וּבְאוֹתָן עֵינַיִם לְצַחֵק
בְּאוֹתָן יָדַיִם לְזָרֵק אֲבָנִים
וּבְאוֹתָן יָדַיִם לְאַסֹּף אוֹתָן,
לַעֲשׂוֹת אֶהְבֶּה בְּמִלְחָמָה וּמִלְחָמָה בְּאֶהְבֶּה.

וְלִשְׁנָא וְלִסְלַח וְלִזְכֹּר וְלִשְׁכַּח
וְלִסְדֹּר וְלִבְלִבֵּל וְלֶאֱכֹל וְלַעֲכֹל
אֶת מֵה שְׁהִיִּסְטוֹרִיָה אֶרְכֶּה
עוֹשֶׂה בְּשָׁנִים רַבּוֹת מְאוֹד.

אָדָם בְּחַיָּיו אֵין לוֹ זְמַן.

...

דילמה: האם צריך או ראוי לחגוג את חג פורים בימים אלה?

- משפחות רבות מאוד בישראל נמצאות בשנת אבל, חללי המלחמה ונרצחי 7.10, יהודים וערבים.
- איך נחגוג? כשבעזה עדיין מוחזקים ונמקים בשבי חטופים שעוברים סיוט!
- 1400 נרצחים ונרצחות בחג שמחת תורה ביישובי העוטף.
- המלחמה בעזה נמשכת, תושבי הצפון והדרום עדיין לא שבו לבתיהם. החיים לא שבו למסלולם.
- ואם נחליט לחגוג, איך נראה למשפחות החטופים והמשפחות השכולות שאנחנו איתם?

חוגגים או מציינים את חג פורים?

• מה ההבדל בין 'חוגגים' לעומת 'מציינים'? במיוחד בהקשר של פורים?

בעבר שאלנו את עצמנו את השאלות הבאות כשאלות איתן ראוי להתמודד בתקופה בה חוגגים את פורים:

א. נפצים וזיקוקים למול הלומי קרב ופוסט טראומה - האם על הציבור להתחשב? האם לאסור?

ב. תחפושות בזמן מלחמה - יש דבר כזה תחפושות לא לגיטימיות?

ג. קיום עדלאידע ואירועי חוץ - האם לקיים השנה למרות הכל, או שזה לא ראוי? מתוך: [פורים בזמן המלחמה – הצעה לפעילות](#)

כיצד לדעתכם משפיעים האירועים שחווינו והמציאות שבה אנו חיים עתה על התשובות שניתן להשיב על השאלות הללו? מהן השאלות ודילמות נוספות שלדעתכן ולדעתכם אפשר להוסיף לרשימת השאלות הזו?

• 'חגיגה' היא השתתפות פעילה באירוע פורימי שמהותו שמחה, השתטות, שיכרון חושים "עד דלא-ידע".

אילו רגשות עשויים לעלות בלבכם במשך חגיגות פורים בהקשר לחטופים והחטופות, הלוחמים והלוחמות?

חוגגים או מציינים את חג פורים?

בני האדם כמהים לחזור לשגרה. קשה לחיות במצב של חוסר ודאות ומתח מתמשכים.

לפיכך נשאל את השאלות הבאות:

- אולי מותר או מומלץ בימים קשים אלה, קצת לשכוח את המציאות הקשה, ולחגוג?
- אין ספק בגילאים הצעירים, גילאי גן ויסודי צריך לחגוג את חג הפורים, ומה לגבי בני נוער, בחטיבות הביניים ותיכון?
- הפעם האחרונה שבה התקיימה עדלאידע בירושלים היתה בשנת 1957. האם החלטת עיריית ירושלים לקיים עדלאידע השנה היא בבחינת זלזול ברגשותיהן של המשפחות השכולות ומשפחות החטופים? חשבו יחד מה הייתם מציעים לעיריית ירושלים לעשות?

כתבה: [העדלאידע בחולון בוטלה, איפה כן יתקיימו חגיגות פורים? | הרשימה נכון לעכשיו](#)

מציינים את חג הפורים

מדברים על:

- הקשר אל ההיסטוריה: האם סיפור המגילה מבוסס על סיפור אמיתי?
קראת לי אסתר: אז מה מתוך מגילת פורים קרה באמת?
- בתקופה בה התרחש סיפור המעשה, האימפריה הפרסית אכן השתרעה מהודו ועד כוש, ושושן הבירה הייתה מקום מושבו של המלך אחשוורוש, שבמקורות היוונים נושא את השם "כסרכסס". תיאור הפאר וההדר של ארמונותיו אכן התקיים בפועל.
- המלך אחשוורוש הוא נכדו של כורש, שהתיר לגולים מיהודה שהוגלו לבבל לשוב ליהודה. סיפור המגילה מעיד על כך שיהודים רבים בחרו להישאר בפרס, ולא שבו ליהודה. הם העדיפו את חיי הנוחות של הגלות...

מציינים את חג הפורים

- מה הקשר בין שמותיהם של גיבורי הסיפור: אסתר, מרדכי, לתרבויות אחרות? מדוע מודגשת יהדותו של מרדכי בסיפור ומה הקשר ליהדות ככלל?
- מצד אחד, מקור השם מרדכי בשם הפרסי "מורדוך", הלא הוא האל שעמד בראש פנתיאון האלים הבבלי. מקור השם אסתר הוא "אסתהר", גם היא אלה מפורסמת במיתולוגיה הבבלית. מצד שני, נאמר במגילה שמסריו של המלך נשלחו אל היהודים בכתבם ובלשונם, כלומר על פי המגילה, היהודים שמרו על כתב ולשון משל עצמם, שמרו על זהותם ותרבותם.

חג פורים והשואה פורים – הספרנים (מגזין הספרייה הלאומית)

ארבע-עשרה שנים לפני פרוץ המלחמה, כתב המחנך והמשורר יצחק קצנלסון את השיר "פורים", הנפתח כך:

פור-פור-פורים

פורים מאי?

חג של שמחה

עד בלי די

פורים מאי?
 זה תּפֿלֿף
 הֶסֶקֶל –
 הוּא אֶת הַמֶּן
 הַקִּים עַל...
 איש בְּלִיעַל,
 אָדָם שֶׁד,
 בַּקֵּשׁ אוֹתָנוּ
 לְאַבֵּד.
 מִצְחוֹ נְחֹשֶׁת,
 לְבוֹ צוּר,
 זְמַם הוֹת,
 הַפִּיל פּוֹר.
 שַׁחַת כָּרָה
 וַיִּחַפֵּר,
 וַיִּפֹּל בּוֹ –
 עָמַק בּוֹר!

פור-פור-פורים!
 פורים מאי?
 יום של שמחה
 מתוק חיל –
 היה היה
 מלך כסיל...
 יום של שמחה
 מוכנה
 מרום שירי
 שוא צמלק
 תפיל פור!
 פור-פור-פורים!
 נכתב בסטיון קשה

בשנות המלחמה, בזמן שהותו של קצנלסון בגטו, מופיע שוב אותו בית ראשון בשינוי קל שבקלים, כאשר לו הוסיף המשורר עשרה בתים חדשים המתמקדים לא רק בשמחת החג, אלא גם במפלתו של המן הרשע. באופן מובהק בתוספת זו ניסה המשורר לקשר בין הסיפור הישן, להווה הנורא שבו נאלץ לשרוד, כדי לרמוז על משאלתו לסוף זהה לאויב הנאצי: כפי שהיה סופו של המן רע ומר – כך יהיה גם סופו של הצורר הנאצי.

בשיר נצמד קצנלסון לגישתו הרווחת ברבות מיצירותיו: על אף הקושי הברור, יש לקוות לקיומו של אור בקצה המנהרה. קצנלסון אף מציין בסופו של השיר: "נכתב בגטו ורשה".

היהודים בגלות, ובמיוחד בתקופת השואה, השתדלו לחגוג את חג הפורים. חג פורים עוסק בהישרדות, צורך של החלש לגבור על החזק ולהשמידו. האם נכון להשוות את מצבנו היום למצבם של היהודים בגלות ובשואה?

אנו חיים במדינה ריבונית ולא נתונים לחסדי אחרים חיים לצידנו אזרחים ישראלים לא יהודים הנמצאים עמנו בחזית הלחימה וטיפול בפצועים.

חג פורים והשפה שלנו הזירה הלשונית רוביק רוזנטל

- השם 'פורים' פירושו גורלות. הסבר אחר לשם, על פי ד"ר תמר עילם-גינדין, הוא חג פרסי, חג נשמת האבות הנקרא פרווארדיגאן. בספר מקבים קרוי החג 'יום מרדכי'.
- **מרדכי הוא היהודי הראשון במשמעות המקובלת היום. כלומר, התואר 'יהודי' מייצג מכאן ואילך את מי ששייך לעם ישראל בכלל ולא רק את תושבי יהודה, מרדכי עצמו הוא צאצא לאנשי שבט בנימין.**
- הציר סביבו סובבת המגילה היא המילה 'יקר', מקורה ארמי ופירושה כבוד: 'יקר תפארת גדולת המלך', התביעה מהנשים 'לתת יקר לבעליהם', 'מי שהמלך חפץ ביקרו' ועוד.
- מגילת אסתר היא אחד הספרים המאוחרים בתנ"ך. מילים רבות בה שאולות מארמית, ביניהן מדינה, תוקף והשורש כנ"ס, ומפרסית, בעיקר בתחום המדינה והשלטון: **דת שפירושה חוק**. 'דת' היא צורה עברית של דאתא הפרסית, שפירושה 'ניתן' או 'נתון', כפי שהיא מוכרת היום כמילה בינלאומית. היא מופיעה בתנ"ך בגירסה עברית 21 פעמים, 20 מהן במגילת אסתר, **ותמיד במשמעות חוק**. "כדת משה וישראל".
- המילה 'כתר' מופיעה רק במגילת אסתר, תמיד בצירוף 'כתר מלכות', ומקורה בפרסית. מכאן התגלגלה גם ליוונית: kitaris. בעברית נוצר ממנה השורש כת"ר והפועל 'לכתר', מהתחום הצבאי.

דיון מסכם - סיפור המגילה והמציאות שלנו לאחר מאורעות ה-7.10

- נציין מונחים שאליהם אפשר להתייחס במסגרת סיפור המגילה ונדון בשאלה כיצד הם קשורים למגילה: מאבק, גורל, הישרדות, הסתגלות, ערמומיות, יוזמה.
- אלו רגשות מעורר בנו סיפור המגילה ולמה? למשל: פחד, חשש, דאגה, חוסר אונים, נקמה, תחושת ביטחון. מהם הרגשות הנוספים שמעורר בכם סיפור המגילה?
- ערכים שאליהם ניתן להתייחס, בימים ההם, ובזמן הזה: חסד, עמידות, קהילתיות, גמישות, ערבות הדדית. נחטפו ונרצחו ב 7.10 יהודים, ערבים, ועובדים זרים, ובין ההרוגים בקרבות היו גם דרוזים ובדואים מוסלמים שנלחמו כתף אל כתף עם חבריהם היהודים. הם קיימו את ערך הערבות ההדדית, ושלמו עליו את המחיר היקר מכל.
- **הציעו ערכים נוספים שבהם אפשר לדון.**

רשימה ביבליוגרפית עבור המצגת:

- <https://shironet.mako.co.il/artist?type=lyrics&lang=1&prfid=713&wrkid=4055> כולנו זקוקים לחסד מילים:
- <https://youtu.be/iE-lp0rICnw?si=ehvAya0o03kiALDZ> כולנו זקוקים לחסד - נורית גלרון - שירה
- [אדם בחייו / יהודה עמיחי \(1982\)](#) - אל תוך השיר - יהודה עמיחי מתעמת עם קוהלת
- העדלאידע בחולון בוטלה, איפה כן יתקיימו חגיגות פורים? | הרשימה נכון לעכשיו
<https://www.ynet.co.il/news/article/bk8c9oynp>
- קראת לי אסתר: אז מה מתוך מגילת פורים קרה באמת?
<https://www.haaretz.co.il/blogs/beithatfutsot/2018-02-27/ty-article/0000017f-f8f5-d318-aff-fbf75aa40000>
- פורים - הספרנים מגזין הספרייה הלאומית [/https://blog.nli.org.il/tag/purim/page/2](https://blog.nli.org.il/tag/purim/page/2)
- 40 הערות על מגילת אסתר - הזירה הלשונית רוביק רוזנטל
<https://www.ruvik.co.il/%D7%94%D7%98%D7%95%D7%A8-%D7%94%D7%A9%D7%91%D7%95%D7%A2%D7%99/2019/22319.aspx>

לינק למקבץ מערכי הוראה נוספים עבור פורים

